

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 1. Pavlvvs II. pestilentiae exemptus Lauretanam Aedem decretis
ornatam nouo templo decorare molitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

63
HORATII TVRSELLINI

E SOCIETATE IESV
LAURETANAE HISTORIAE
LIBER SECVNDVS.

PAVLVS II. PESTILENTIÆ EXEM-
*ptus Lauretanam Aedem decretis ornatam
novo templo decorare molitur.*

Cap. I.

ELEBRIS, inclytæque iam hinc
toto fermè orbe Christiano Aedis
Lauretanæ miracula, atque orna-
menta exsequar, quorum fama om-
nium iam aures, animosque comple-
uit. Post Pij Pontificis decessum.
Cardinales Pium Anconam profecu-
ti, Romam ad comitia Pontificia iter intendunt. Atrox
per id tempus ex tanta hominum colluione, vt fieri so-
let, Anconæ orta pestilentia erat, quæ intolerabili æstu
per autumnum humana corpora mouente, per vulgaria
primum capita vagari cœpit. Inde nobilitatem quoque
primoresque corripuit. Ergo præsentis periculi terror pro-
fectionem Patrum, aut fugam potius maturauit, & si quen-
dam eorum ne fuga quidem eripuit morbo, Lauretanæ
gloriæ materiam futurum. Petrus erat Barbus Cardina-
lis S. Marci, ætate, prudentia, ac rerum vsu inter cæteros
eminens. hic pestilentia tactus, æstuarè animo cœpit, cū
foeda impendentis mortis facies oculis obuersaretur. Sed

Pius

Hier. Ang.

Card. s. Mar
ci pestilen-
tia liberatur
in Aede Lau-
ret.

Pius II. Pontifex Lauretanæ opis recens erat documen-
tum. Itaque valetudinis Pio diuinitus reedita memor de-
ferri se confestim ad templum Lauretanum iubet. Quò vt
ventum est, eiectis arbitris, in Deiparæ cellam infertur,
ibi venerabundus procumbere humi, omnem in B. Virgi-
ne secundum Deum suæ curationis spem reponere: vrgen-
tis morbi, mortisque impendentis remedium exposcere:
Rempublicam Pontifice orbam Deo, ac B. Virgini impen-
sius commendare. Nec frustra, precibus insistenti lenis
quidam, ac dulcis somnus obrepfit. Fama est illi in quiete
Deiparam Virginem cælesti quadam specie oblatam, quæ
bonum habere animum iusso, auditas eius preces nuncia-
ret: mox discussum iri morbum: insuper ipsum propediem
Dei nutu Pontificem Maximum futurum. Haud vanum
fuisse vilum docuit euentus. Extemplo cum somno mor-
bus abiit: ipse voti compos, animi, corporisque vigorem
omnium spe maturius recuperavit. Igitur admodum lætus
multiplex Dei, Deiparæque beneficium agnoscit: & gra-
tius vtrique impense actis, sospes ac vegetus exit è sacro-
sancto sacello, cunctis qui eius morbi conscij erant, atto-
nitis, & ingenti admiratione defixis. At ille B. Mariæ pro-
missio ad summi sacerdotij spem erectus, & simul accepti
beneficij satis memor, Lauretanæ Aedis Præsidem protin-
us accersi iubet. Huic propalam enunciat, sibi esse in a-
nimo magnificentissimum S. Mariæ Lauretanæ templum
condere. Proinde primo quoque tempore calcis, cæ-
mentorum, materiæ, quod satis sit, comparet suo nomine,
sumptuque. Inde Romam ad comitia profectus, Pontifex
creatur, Pauli Secundi inditum nomen. Vix dum Ponti-
ficatu inito, haud immemor cuius ope, & valetudinem, &
summum illud fastigium adeptus esset, Lauretanum tem-
plum moliri instituit. Ac præfagiente iam animo futurâ
olim amplitudinem eius loci, veteri templo disturbato,
ingentem circa aream insanis occupat fundamentis. In-
de opus cœptum strenue ædificare pergit. Bonam templi
Lau-

Paul. II. tē-
plum Aedi
Laur circū-
dat.

Lauretani partem à Paulo II. exstructam esse, fidem facit Baptista Mantuanus. Apud quem in Agelariorum carmine, Antonium Principem virum præter Piceni orā nauigantem, sic gubernator nauis affatur:

Bapt. Mant.
lib. 6.

Quod cernis Picentia iuxta

Littora, delubrum est illud venerabile Magnæ

Matris, ab Assyrijs, quod Dii super aquora quondam

Huc manibus vexere suis.

Et paulopost:

Laureta delubra vocant; neu crede superbam

Hanc, adem venisse fretis; superaddidit ista

Templa sacerdotum Princeps ingentia Paulus.

Ex quo profectò coniectari licet, Lauretanum templum ab eo pene ad fastigium esse perductum. Inter hæc, dum templum summa ope exstruitur, Pontifex non ædificijs solum, sed litteris quoque, ac muneribus Pontificijs Deiparæ Domum adornauit. Nam visentibus Aedem Lauretanam diebus omnibus B. Mariæ sacris, ac præterea Dominicis diebus, peccatorum omnium veniam indulgit. Pretium operæ visum est caput litterarum inferere, vt extet egregium summi Pontificis de eximia Lauretanæ Domus sanctitate testimonium, idemque recuperatæ ab eo diuinitus valetudinis monumentum. Pauca igitur, veteri Rom. Pontificum more præfatus, ita scribit. *Quamuis pro magnitudine gratiarum, quas diuina Maiestas ad intercessionem gloriosa Virginis Mariæ filij eius genitricis, fidelibus ad eam pia vota dirigentibus quotidie facit: sanctæque Ecclesiæ in honorem nominis sui dedicata sint summa deuotione venerande; id tamen erga illas propensius est agendum, in quibus Altissimus ad intercessionem eiusdem Virginis, maiora, & evidentiora miracula frequentius operatur. Manifestat autem rei experientia ad Ecclesiam S. Mariæ de Laureto Recanatenfis Diocesis, vbi est imago B. Virginis Mariæ, ob magna, stupenda, & infinita miracula, qua ibidem eiusdem Alme Virginis opera apparent, ET NOS IN PERSONA NO-*

Pauli II. Indulg.

Pauli II. testimonium.

Pauli II. be-
neficia.

Aedes Lau-
ret. exépra.

Pauli II. te-
stimon. al-
terum.

STRA EXPERTI SVMVS, ex diuersis mundi partibus confluere, & quæ sequuntur. Indulgentijs porrò singulares immunitates adiecit. Quippe Lauretanam Aedem vna cum ministris, cæterisque rebus ad eam pertinentibus ab Recinetensis Episcopi iurisdictione exemptam in suam, sedisque Apostolicæ, & Apostolorum Petri & Pauli tutelam recepit: Sacerdotibus Lauretanis absoluedi peregrinos à sceleribus ac flagitijs Episcopo, Sedique Apostolicæ referuatis satis amplam dedit facultatem. Posterioris quoque huius decreti procemium, in quo perhonorifica fit mentio Lauretanæ Domus, libet apponere, id est tale: Cum ad Ecclesiam B. Mariae de Laureto extra muros Recanatenfis ciuitatis fundatam, in qua sicut fide dignorum habet asertio, ipsius Virginis gloriosæ Domus, & Imago Angelico comitatu, & catu mira Dei clementia collocata existit, & ad quam propter crebra, ac stupenda miracula, quæ eiusdem gloriosæ Virginis meritis, & intercessione pro singulis ad eam recurrentibus, & eius auxilium implorantibus cum humilitate, Altissimus operatur, in dies, & in diuersis mundi partibus etiam remotissimis eiusdem Virginis gloriosæ liberati præsidijs populi consuât multitudo: & cætera quæ sequuntur.

Iacobus Franciscanus ab insanabili morbo, & Daemonum oppugnatione liberatur.

Cap. II.

Chro. Franc.
lib. 6. c. 3. &
4.

P Roduntur autem quædam huius temporis non omit-
tenda miracula. Iacobus Picens vir sanctus è Fran-
ciscana disciplina, pariter pietate, ac doctrina clarus Euā-
gelii præco fuit anno eius seculi circiter LXX. Hunc in-
sanabilis morbus inuaserat, & animum ægritudo corpo-
ris vrgebat: quippe ea mali vis erat, vt omnem iuuandi
sacris concionibus homines spem præcideret. Ergo hu-
mani remedii inops ad Deum Deiparamque animum, ac

vota